

handles med særlig vægt på det europæiske samarbejde i EF. JGA diskuterer forholdet mellem den politiske kultur i EF og danskernes holdninger og værdier til lokalt og overnationalt politisk samarbejde og belyser holdningerne til EF ved at sammenligne med holdninger i andre lande i EF (Eurobarometer-data) og ved at inddrage det materiale, som også er brugt i ovenstående publikation af Andersen og Hoff.

Jørgen Goul Andersen, Årsager til mistillid, kap. 5, s. 161-202 i Vi og vore Politikere, red. af Jørgen Goul Andersen, Hans Jørgen Nielsen, Niels Thomsen, og Jörgen Westerståhl, Spektrum 1992, Viborg, 399 sider.

Også her diskuterer JGA forholdet mellem den politiske kultur i EF og i Danmark, og spørgsmålet om politisk »nærhed« og »demokratisk underskud« for at undersøge, om den internationalisering af politikken, som EF-medlemskabet resulterer i, indebærer en stigende mistillid til det politiske system. Mistillid til EF forstås som udtryk for en resigneret og passiv holdning, som findes at hænge sammen med en politisk mistillid i Danmark. Inddrages de forskellige massemediers dækning af politiske begivenheder, fås et billede, hvor stor mistillid ser ud til at hænge sammen med, at folk bruger medierne til politisk nyhedsformidling. En stigende del af befolkningen læser ikke aviser og ser ikke eller kun lidt nyhedsstof i tv, og i sådanne marginaliserede grupper vokser den politiske mistillid – både til nationale og internationale politiske spørgsmål.

Karen Siune, Palle Svensson og Ole Tonsgaard, Det blev et nej, Politica, Århus 1992, 138 sider.

Karen Siune, Palle Svensson og Ole Tonsgaard, Fra et nej til et ja, Politica, Århus 1994, 224 sider.

I disse to vælgerundersøgelser, som omhandler vælgeradfærd og vælgerholdninger i forbindelse med folkeafstemningerne om Den Europæiske Union i 1992 og 1993, søger forfatterne at indkredse væsentlige forhold, der kan forklare den store forskel mellem de politiske partiers positive EF-holdninger og afstemningsresultaterne. Blandt resultaterne findes, at langt den største del af vælgerne er positive over for et fortsat europæiske samarbejde men samtidig modstandere af, at dansk suverænitæt begrænses. Der er fortsat en positiv holdning

til handelssamarbejde og et indre marked med klar modstand mod fælles økonomisk politik – eksemplificeret ved en fælles mønt.

Et af undersøgelsesresultaterne er, at vælgerne normale partipræferencer ikke ser ud til at have den store betydning på holdningen til den europæiske union.

Holdningen til spørgsmålet om folkeafstemninger kan bruges til at mindske det demokratiske underskud i EU-sammenhænge viste ikke klare tendenser. Der er både ønske om mere indflydelse på den politiske udvikling og skepsis over for anvendeligheden af folkeafstemninger.

Karen Siune, EF på dagsordenen, Politica, Århus 1991, 168 sider.

I bogen fremlægges en række undersøgelsesresultater, der skal belyse danskernes skiftende holdninger til EF siden 1972, specielt i hvilket omfang EF-temaer har været i fokus i massemedierne og sammenhængene mellem de politiske holdninger og mediernes behandling. Konklusionen er, at mediernes dagsorden styrer danskernes opmærksomhed og derigennem påvirker deres opfattelse af problemer. Tv er især af betydning, og selv om effekten er kortvarig, kan effekten være stor.

Torben Worre, Den danske befolknings holdninger til EF i 1980erne, side 179-198, og Torben Worre, Folkeafstemningen om Unionstraktaten den 2. juni 1992, side 215-233, i The Odd Man Out? Danmark og den europæiske Integration 1948-1992, redigeret af Birgit Nüchel Thomsen, Odense Universitetsforlag, Odense 1993, 233 sider.

Torben Worre undersøger i disse to artikler udviklingen i holdningen blandt danske vælgere til EF i 80erne og valget d. 2. juni. Der kan konstateres et stadigt voksende flertal for EF, men samtidig ses en fremvoksende ny skillelinje mellem vælgere, der ønsker at begrænse samarbejdet til mellemstatslige former for samarbejde og vælgere, der ønsker en fortsat integration. Denne skillelinje bliver markant i forbindelse med afstemningen 2. juni.

Lyck, Lise (red.):

Denmark and EC membership evaluated. (EC membership evaluated series). London, Pinter Publishers, 1992. 253 s.

Denne publikation udspringer af et tværnationalt EF-forskningsprojekt, EEC member-